

Освітнянське джерело

Офіційне видання
Департаменту освіти Вінницької міської ради
та комунальної установи
«Міський методичний кабінет»
№10 грудень 2018 року

**Вітаємо переможців міського туру Всеукраїнського конкурсу "Вчитель року-2019"!
(докладніше читайте на сторінці 2)**

Курганова І. М., вчитель географії
КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. №31 ВМР»

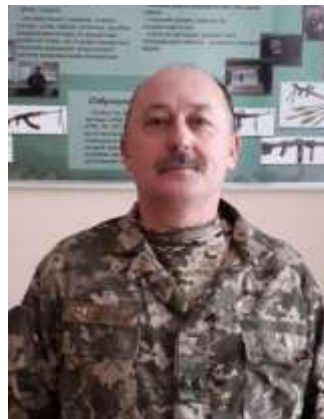
Охріменко Ю. А., вчитель основ
здоров'я КЗ «ФМГ №17 ВМР»

Кузьменко О. М., вчитель
французької мови КЗ «Гуманітарна
гімназія №1 ім. М. І. Пирогова ВМР»

Душко Т. А., вчитель
початкових класів КЗ «НВК:
ЗШ І-ІІІ ст.-гімназії №6 ВМР»

Ізевлін В. В., викладач
предмету «Захист Вітчизни» ВХ
ПТУ №5 м. Вінниці

Гандурський В. І., вчитель
предмету «Захист Вітчизни»
КЗ «ЗШ І-ІІІ ст. №33 ВМР»

В номері:

Т.М. Дрозд «Про перебіг першого (міського) туру всеукраїнського конкурсу "Учитель року – 2019"!». Конкурси фахової майстерності.....	2
А.А. Півторак «Формування екологічного світогляду учнів під час вивчення математики». 3 досвіду роботи	5
Н.Ю. Іванова «Світ енциклопедій». Панорама творчих уроків.....	9
Т.М. Головатюк «Вулканізм і вулкани. Джерела, гейзери». Панорама творчих уроків.....	20
І.Г. Бохун, Н.І. Шаповал «В гостях у казки». Панорама творчих уроків.....	28
Н.О. Дейнека «До міжнародного дня боротьби зі СНІДом» (цикл заходів). Панорама творчих уроків.....	38

Про перебіг першого (міського) туру всеукраїнського конкурсу "Учитель року – 2019"!

Дрозд Тетяна Михайлівна, методист з навчальних дисциплін комунальної установи "Міський методичний кабінет"

З 29 жовтня по 20 грудня 2018 року проведено перший (міський) тур всеукраїнського конкурсу «Учитель року - 2019». Цьогоріч Конкурс відбувся в таких номінаціях: «Географія», «Захист Вітчизни», «Основи здоров'я», «Французька мова», «Вчитель інклюзивного класу».

18 вчителів закладів загальної середньої освіти м. Вінниці долучилися до конкурсних випробувань: 4 вчителі географії (ЗЗСО №№ 3, 9, 31, 33), 4 вчителі предмету «Захист Вітчизни» (ЗЗСО №№ 9, 10, 33, Вище художнє ПТУ №5 м. Вінниці), 4 вчителі основ здоров'я (ЗЗСО №№ 9, 17, 30, 32), 3 вчителі французької мови (ЗЗСО №№ 1, 2, 36), 3 вчителі інклюзивного класу (ЗЗСО №№ 6, 10, 33).

Під час конкурсних випробувань «Тестування з фахової майстерності», «Методичний практикум», «Проект» («Дослідження» у номінації «Географія»), «Практична робота», «Урок» конкурсанти продемонстрували достатній та високий рівні професіоналізму й творчого потенціалу, фахову й методичну компетентність у спрямуванні освітнього процесу на формування ключових та предметних компетентностей учнів, доцільне використання інноваційних технологій та професійно необхідні навички володіння ІКТ.

Поетапний перебіг міського туру конкурсу висвітлювався на сайті КУ «Міський методичний кабінет». Оцінювання роботи здійснювалось членами журі відповідно до критеріїв, рекомендованих Міністерством освіти і науки України.

Оргкомітет та журі конкурсу висловлюють вдячність закладам загальної середньої освіти, що надали організаційну підтримку в проведенні конкурсних випробувань: КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 4 ім. Д. І. Менделєєва Вінницької міської ради» (директор – Загородній С.П.), КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 8 Вінницької міської ради» (директор – Касіяненко Г.А.), КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 15 Вінницької міської ради» (директор – Василевська Т.В.), КЗ «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія № 23 Вінницької міської ради» (директор – Богар Н.В.), КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 27 Вінницької міської ради» (директор – Терновой О.А.).

Дякуємо за співпрацю педагогічним та учнівським колективам зазначених закладів!

Приємно відзначити, що Конкурс став початком співпраці міської методичної служби із закладами професійно-технічної освіти, зокрема Вищим художнім професійно-технічним училищем №5 м. Вінниці.

Вітаємо лауреатів I (міського) туру конкурсу «Учитель року - 2019», які посіли III місце у відповідних номінаціях:

- номінація «Захист Вітчизни»: Даніловського Вадима Сергійовича, вчителя предмету «Захист Вітчизни» КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №10 Вінницької міської ради»;

- номінація «Основи здоров'я»: Фандеєву Наталію Яківну, вчителя основ здоров'я КЗ «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія № 30 ім. Тараса Шевченка Вінницької міської ради»;

- номінація «Французька мова»: Денисову Наталію Вікторівну, вчителя французької мови КЗ «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія № 2 Вінницької міської ради»;

- номінація «Вчитель інклюзивного класу»: Матолу Людмилу Миколаївну, вчителя початкових класів КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 33 Вінницької міської ради».

Вітаємо лауреатів I (міського) туру конкурсу «Учитель року - 2019», які посіли II місце у відповідних номінаціях:

- номінація «Географія»: Лиська Олександра Петровича, вчителя географії КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №3 ім. М. Коцюбинського Вінницької міської ради»;

Бойка Сергія Івановича, вчителя географії КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №9 Вінницької міської ради»;

- номінація «Основи здоров'я»: Пивошенко Віту Анатоліївну, вчителя основ здоров'я КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 32 Вінницької міської ради»;

- номінація «Французька мова»: Гарник Аллу Анатоліївну, вчителя французької мови КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів № 36 Вінницької міської ради».

- номінація «Вчитель інклюзивного класу»: Гуцало Наталію Леонідівну, вчителя початкових класів КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №10 Вінницької міської ради».

Найщиріші вітання переможцям I (міського) туру всеукраїнського конкурсу «Учитель року - 2019»:

- номінація «Географія»: Кургановій Ірині Михайлівні, вчителю географії КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №31 Вінницької міської ради»;

- номінація «Захист Вітчизни»: Ізевліну Василю Вікторовичу, викладачу предмету «Захист Вітчизни» Вищого художнього професійно-технічного училища №5 м. Вінниці;

Гандурському Віктору Івановичу, вчителю предмету «Захист Вітчизни» КЗ «Загальноосвітня школа I-III ступенів №33 Вінницької міської ради»;

- номінація «Основи здоров'я»: Охріменко Юлії Анатоліївні, вчителю основ здоров'я КЗ «Фізико-математична гімназія №17 Вінницької міської ради»;

- номінація «Французька мова»: Кузьменко Ользі Миколаївні, вчителю французької мови КЗ «Гуманітарна гімназія №1 імені М. І. Пирогова Вінницької міської ради».

- номінація «Вчитель інклюзивного класу»: Душко Тетяні Анатоліївні, вчителю початкових класів КЗ «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа I-III ступенів – гімназія № 6 Вінницької міської ради».

Отже, міський тур всеукраїнського конкурсу «Учитель року - 2019» завершено. Сподіваємось, що досвід участі в Конкурсі стане ще однією сходинкою в подальшому фаховому зростанні вчителів.

А переможцям міського туру зичимо підкорення нових вершин!

Формування екологічного світогляду учнів під час вивчення математики

Півторак Андрій Анатолійович,

методист з навчальних дисциплін комунальної установи "Міський методичний кабінет"

З метою формування екологічних знань на уроках математики слід добирати систему задач, яка розкриває питання: споживання води в Україні, значення рослин у житті людини, скорочення лісових ресурсів та його наслідки, значення тварин у природі та в житті людини тощо.

Екологічне виховання учнів на уроках математики слід здійснювати в таких напрямках :

- розкриття математичних закономірностей природи через вступні бесіди вчителя відповідно до теми уроку;
- з'ясування ролі математики в розв'язуванні екологічних проблем;
- складання графіків і діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу;
- аналізу прикладів економного та ефективного використання природних ресурсів; розкриття математичних закономірностей певних явищ природи;
- виховання екологічного розуміння та екологічної культури, відповідальності за стан навколишнього середовища;
- розв'язання задач з метою розуміння окремих екологічних понять, обробка статистичного матеріалу.

Дидактичні матеріали, необхідні для здійснення екологічного виховання на уроках математики, можна систематизувати за напрямками :

- цікаві задачі з природничим змістом;
- цікаві повідомлення;
- проведення інтегрованих уроків;
- інтегрована позакласна робота;
- проведення екологічних ігор.

Важливою вимогою до методів навчання є те, що вони повинні стимулювати інтерес до еколого-математичного матеріалу і сприяти розвитку мотивації природоохоронної діяльності учнів. Значною мірою реалізації цих вимог відповідають пізнавальні ігри (ділові, рольові), навчальні дискусії, створення емоційно-моральних ситуацій.

Використання на уроках математики екозадач є показником рівня екологічної свідомості, від якої залежить ставлення людей один до одного та до навколишнього середовища. Введення на уроках математики цікавих екозадач, які навчатимуть взаємозв'язкам, що існують в навколишньому світі, відіграє велику роль, виховує та

розвиває школярів. Також використання подібних задач сприяє розвитку загальної культури, підвищує математичні, екологічні, економічні знання школярів.

Під час добору задач доцільно дотримуватися певних вимог. Задача має демонструвати практичне застосування математичних ідей і методів та ілюструвати матеріал, що викладається на певному уроці, містити відповідні або інтуїтивно зрозумілі учням поняття і терміни, а також реальні числові дані, що не ведуть до громіздких обчислень. За таких умов використання прикладної задачі, складеної на матеріалах суміжних предметів, дає педагогічний ефект. Практика свідчить про доцільність проведення уроків математики з інтегрованим змістом. Зокрема, використання задач з екологічним сюжетом на основі краєзнавчого матеріалу, докільля. За умови розв'язування таких задач знання учнів поповнюються цікавими відомостями про навколишній світ, розвивається і вдосконалюється математична мова, увага, самостійне творче мислення, виховуються елементи основ екологічної культури. Наведемо приклади цікавих числових відомостей екологічного спрямування, а також задач, що їх можна використовувати під час вивчення деяких тем з математики:

- Обчислити, скільки кубічних метрів повітря очистить від автомобільних викидних газів 25 каштанів, посаджених вздовж дороги, якщо одне дерево очищує зону довжиною 100 м, шириною 20 м, висотою 10 м без шкоди для себе.
- Загальні запаси води на планеті 1800 млн. км³. На світовий океан припадає 98%. Прісна вода становить 2%, з них тільки 1% перебуває в рідкому стані. Які запаси прісної води на планеті?
- Щоб зібрати 1 кг меду, бджола робить 50 тисяч вильотів і відвідує 10 млн. квітів.
- Із 264 г листя сухої кропиви можна виготовити 8 порцій ліків для зупинки кровотечі. Скільком хворим може допомогти хлопчик, що заготовив 1485 г листя?
- Мурашина сім'я протягом дня знищує близько 1 кг комах, завдяки чому захищає ліс площею 2500 м². Яку площу лісу захистить мурашина сім'я за тиждень?
- Територія України поділяється на такі ботаніко-географічні зони Полісся, Лісостеп, Степ, Карпати, Крим, у яких площа лісів становить відповідно: 40%, 25%, 10%, 22%, 3%. Побудувати діаграму розміщення лісів у порядку зростання.
- Щороку в атмосферу викидається 53 млн. т оксиду азоту, двоокису сірки на 7 млн. т менше, а оксиду вуглецю на 101 млн. т більше, ніж оксиду азоту і двоокису сірки разом. Скільки всіх речовин викидається в атмосферу за рік?
- У скільки разів довжина ріки Дністер (272 км) більша від довжини ріки Прут (85 км);?
- Ліси Карпат складаються з таких порід дерев: ялина – 41,2%, бук – 34,9%, дуб – 9,8%, сосна – 5,9%, ясен, явір, клен – 5,2%. Зобразити залежність діаграмою і зробити свої висновки щодо відсоткового розподілу лісонасаджень.

Текстові задачі дозволяють розкрити питання про середовище проживання, турботи про нього, раціональне природокористування, відновлення та примноження природних багатств. Кожен курс математики може вносити вклад у формуванні екологічної свідомості. Найбільш сприятливі теми для введення екологічних задач на уроках математики це :

- в 5 класі: «Натуральні числа», «Десяткові дроби», «Відсотки»
- в 6 класі: «Відношення і пропорції», «Додатні і від'ємні числа», «Множення і ділення звичайних дробів», «Діаграми»
- в 7 класі «Графіки функцій», «Степінь»
- у 8 класі «Квадратні корені», «Степінь з цілим показником», «Осьова і центральна симетрії»
- в 9 класі: «Прогресії»
- в 11 класі : «Інтегралі».

Необов'язково вирішувати суто екологічні завдання, екологізаційні завдання добре застосовувати в 5-6 класах. В цих класах рекомендується розвивати “екологізаційні” моральні цінності, доступні підліткам. Метою виховання дітей даного віку є формування позитивного ставлення до навколишнього середовища. Тематика завдань може бути найрізноманітнішою: біоекологічна, геоекологічна, соціологічна, в тому числі вирішення завдань з проблем природокористування, історичних проблем і т.д.

Важливу роль у вирішенні проблеми збереження життя на Землі відіграє математика з її методом математичного моделювання. При поясненні методу математичного моделювання та його застосуванні до розв'язування екологічних задач реалізується практична спрямованість навчання, оскільки математичний метод застосовується до розв'язання життєвої, практичної ситуації – ситуації екологічного неблагополуччя планети.

При вирішенні екозадач у школярів виробляється вміння застосовувати в житті числа, міркувати над проблемами екології та розв'язувати текстові задачі на уроках. Екологічне виховання школярів формує любов, повагу до навколишнього середовища і патріотичну свідомість. Також використання екологічних задач розвивають інтерес до уроку і підвищують значення екології в житті людини.

Не менше важливе значення у формуванні екологічної компетентності учнів має проведення інтегрованих уроків: математика-біологія, математика-екологія, математика-географія. Адже інтегрований урок об'єднує блоки знань із різних навчальних предметів, що дає змогу пізнавати певне явище всебічно.

Екологізація математики сприяє отриманню учнями знань про навколишній світ і його екологічні проблеми, здійснюється мотивація навчальної діяльності учнів ,

розв'язуються деякі питання задач екологічного виховання, формуються уявлення про роль математики у вирішенні екологічних проблем, виховується інтелектуальна якість особистості – компетентність (вміння бачити проблему, володіти способами вирішення та досягати успіху). Введення екологічних аспектів в математику, як показують спостереження, не є простою справою. Це вимагає від викладача нових знань, зміни сформованих стереотипів мислення і викладання, розробки нових методик та курсів тощо. Можна сміливо сказати, що на багатьох заняттях в процесі вивчення математики при поясненні теми можна підібрати такий матеріал, в якому буде присутній елемент екологічного виховання, а також буде міститися компонент обов'язкової програми з математики. Рішення задач з екологічним змістом впливає в цілому на якість математичних знань учнів, сприяє їх загальному розумовому розвитку, в деякій мірі сприяє розвитку дослідницьких навичок.

Таким чином, включаючи в освітній процес на уроках математики завдання з екологічним змістом, вирішуються такі навчальні та виховні завдання:

1. Вміння застосовувати в житті числа, міркувати над проблемами екології та розв'язувати текстові задачі на уроках;
2. Екологічне виховання школярів виробляє любов і повагу до навколишнього середовища, патріотичну свідомість;
3. Підвищує пізнавальний інтерес до уроку.
4. Показує необхідність розвитку природосберегаючої культури в житті людини.

Отже, формування екологічної компетентності учнів на уроках математики сприяє їх всебічному розвитку, самовдосконаленню, розвиває здатність застосувати опановане в професійній діяльності, використовувати набуті знання в повсякденному житті.

**Світ енциклопедій,
конспект бібліотечного уроку в 6 класі**

Іванова Наталія Юрївна,

**завідувач бібліотеки комунального закладу "Загальноосвітня школа І-ІІІ ст. №13
Вінницької міської ради", провідний бібліотекар**

Мета. Познакомити учнів із видами довідкової літератури. Розкрити зміст та значення енциклопедії у навчальному процесі. Навчити учнів користуватися енциклопедіями, здобувати якнайбільше інформації самостійно для поглиблення шкільних знань, виховувати потребу користуватися енциклопедіями.

Обладнання. Книжкова виставка «Світ енциклопедій». Довідники, словники, енциклопедії. Презентація на тему «Популярна дитяча енциклопедія».

Буктрейлер енциклопедії школяра «Тіло людини».

Бібліотекар. Тема бібліотечного уроку «Світ енциклопедій». На уроці ви дізнаєтесь про те, які бувають енциклопедії і як ними користуватися.

Діти! Що таке довідкові видання? Які бувають довідкові видання?

Довідкові видання – це література, з якої можна щось довідатися, дізнатися.

/Довідкові видання - це видання, які допомагають нам про щось довідатись, уточнити певні поняття, перекласти слово з однієї мови на іншу. Довідкові видання прийнято вважати найбільш достовірними джерелами інформації, оскільки їх створює велика кількість вчених, редагують кваліфіковані спеціалісти. /

До довідкових видань належать: енциклопедії, словники, довідники з різних галузей знань.

Сьогодні, на **бібліотечному уроці** ми познайомимося з енциклопедіями і допоможуть нам літературні герої Знайко та Незнайко.

Знайко. Ти куди це так поспішаєш, Незнайко?

Незнайко. Мені ніколи з тобою розмовляти, Знайко. Дуже спішу в бібліотеку.

Знайко. Чого?

Незнайко. Розумієш, хочу дізнатися, що таке енциклопедія. У кого із своїх товаришів не запитував — ніхто не знає. А ти, випадково, не знаєш, що це слово означає?

Знайко. Незнайко, а ти хіба забув, хто я?

Незнайко. Чому забув? Тебе звати Знайко.

Знайко. Я знаю все і на це запитання зможу відповісти. Енциклопедія — це книга, яка знає все і зможе дати відповідь на всі запитання. Це слово грецького походження і означає «коло знань».

Незнайко. Вигадуєш ти, напевно, все, Знайко! Хіба можна знати все? Я також інколи читаю книги, але в них, наприклад, розповідається тільки про війну, про природу, про музику. А про таку книгу я не чув нічого.

Знайко. Ох, Незнайко! Скажи мені, а ти давно був у бібліотеці?

Незнайко. Ні! Недавно, коли був маленьким.

Знайко. От якби ти частіше ходив у бібліотеку, ти б не запитував мене, що таке енциклопедія.

Незнайко. А ти все-таки зможеш мені розказати що-небудь про неї? Адже мені також цікаво.

Знайко. Давай звернемося до бібліотекаря, вона нам допоможе.

Бібліотекар. Я вас слухаю, діти. Що ви хотіли?

Знайко. Незнайко хоче дізнатися і почути все про енциклопедію. Розкажіть, будь ласка, а ми з дітьми послухаємо.

Бібліотекар. Добре, сідайте і слухайте.

Найбільшим за обсягом інформації є довідкове видання, яке зветься енциклопедією. Слово «енциклопедія» - в перекладі з грецької - означає «коло знань».

Перші книги енциклопедичного характеру з'явилися у Стародавньому Китаї ще в XII-X ст. до н.е.

У XIV ст. центром енциклопедичної літератури став Єгипет. Відомо багато енциклопедичних праць цього часу арабською мовою.

У XVIII ст. у Європі з'явилась «Енциклопедія», автором якої був відомий письменник, філософ і просвітитель Дені Дідро. Він залучив до створення своєї «Енциклопедії» багатьох прогресивних письменників і вчених Франції: Вольтера, Руссо, Монтеск'є. Про них ви дізнаєтеся з уроків історії та світової літератури у старших класах. Дідро присвятив цій праці 25 років свого життя.

У Росії в 1825 році московський видавець Селіванський видав енциклопедію за обсягом 45 томів.

У 1890 році в Петербурзі вийшов «Енциклопедичний словник» Брокгауза і Ефрона, який налічував 62 тома. Тут було зібрано статті з усіх галузей знань світу. Цей словник був високо оцінений як довідкове видання, і в наш час має велике значення.

Нині виходять друком сотні назв літератури енциклопедичного характеру.

Енциклопедії описують світ, пояснюють значення, явища, дають біографічні довідки *про знаменитих людей, відомості про міста і країни, про видатні події* (війни, революції) та ін.

Енциклопедії поділяються на декілька видів:

I. Універсальні.

II. Галузеві.

Універсальні.

Універсальні енциклопедії містять відомості з усіх галузей знань.

Найбільші універсальні енциклопедії:

ВРЕ - «Велика Радянська Енциклопедія» (СРСР): 2 видання - 51 том.

УРЕ - «Українська Радянська Енциклопедія» - 12 томів.

ЕСУ – «Енциклопедія Сучасної України»

Універсальні енциклопедії — це багатотомні або одностомні довідкові видання.

Галузеві.

Галузеві енциклопедії містять матеріали з якої-небудь однієї галузі знань.

До галузевих енциклопедій відносяться:

- Географічна енциклопедія України

- Українська літературна енциклопедія

- Фізична енциклопедія

Діти, зверніть увагу на нашу виставку. Які книги ви на ній бачите? А як одним словом можна назвати ці видання книжки? Чому ви так вважаєте? (Галузеві енциклопедії)

Запрошуємо Пані Енциклопедію та її помічниці:

Пані Енциклопедія.

Я велика й дуже мудра –

Все на світі знаю.

Дарувати людям розум

Над усе бажаю.

Алфавіт потрібно знати,

Щоб знайти що-небудь,

Третю букву слова також

В пам'яті тримати.

Можу я про все, що хочеш,

Вам розповідати,

Або щось одне, й не більше,

Дуже добре знати.

Не живу сама на світі,

Маю рід великий.

В мене є сестрички рідні –

Розум мають світлий.

З них одна - літературна,

Коротко - УЛЕ,

Друга знає все, що можна –

Універсальною є.

Розкажіть, любі сестрички,

Як і вам живеться,

Чому від вас школярикам

Вчитись доведеться.

УЛЕ (Українська літературна енциклопедія).

Якщо ж бажаєте узнати

Літературного життя перлини.

Заглядайте часто-густо

В Літературну енциклопедію України.

Я - краса, знання, культура,

Вас у світ літератури

Української веду,

Стежку в слово прокладу.

А у ріднім нашім слові

Я - мистецтва королева

Літературна, галузева.

ГЕУ (Географічна енциклопедія України)

Вас поведе в круїз обширний

Географічна енциклопедія України.

Про моря й річки блакитні,

В місця природно-заповідні.

Тут можете знайти і карти,

Народження й життя всі дати,

Таблиці, схеми, діаграми,

Немов комп'ютерні програми.

Бібліотекар.

Універсальні та галузеві енциклопедії — це багатотомні або одностомні довідкові видання.

Як же користуватися енциклопедіями? Треба пам'ятати, що всі слова, терміни, статті в енциклопедіях розташовані в алфавітному порядку. Тобто, якщо вам потрібно відшукати якесь слово, потрібно подивитись на корінець, де вказані літери з якої по яку знаходяться слова в цьому томі. На титульній сторінці кожного тому написані літери, склади або слова, з яких починається і яким закінчується даний том. Оскільки всі слова в енциклопедіях розміщено за алфавітом, то на одній сторінці може йти мова про найрізноманітніші речі, явища та предмети. Для економії місця часто вживані слова подаються скорочено.

У шкільній бібліотеці є багато примірників енциклопедій. Ми відвідаємо світ енциклопедій, який знаходиться в нашій бібліотеці.

«Світ моєї України»

«Україно! Доки жити буду, доти відкриватиму тебе» — писав Василь Симоненко. Мета книги «Світ моєї України» — відкрити вам, юні друзі, цікаві сторінки життя нашої Батьківщини.

Україна має свою багатовікову, своєрідну культуру, літературу та мистецтво. Упродовж віків наш народ формував власні звичаї та обряди, зберіг і передав нам у спадок співучу солов'їну мову. Нам є чим пишатись, що цінувати, вивчати і про що розповідати іншим. У цій книзі ви знайдете відповіді на такі запитання: коли і як виникли назви «Україна» і «українець»; звідки до нас прийшов тризуб, як давно в Україні з'явився жовто-блакитний прапор; де жили скіфи; скільки років Києву; коли з'явилась гривня; який заповідник є найдавнішим; чим приваблює Нікітський ботанічний сад; які гори є в Україні; де розташовані печерні міста; де знаходиться Долина привидів.

У рубриці «Наші духовні скарбниці» зібрані матеріали про те, звідки пішли звичаї та обряди, коли ми колядуємо та щедруємо. З цієї книги ви дізнаєтесь про Києво-Печерську лавру і про те, чим славетна Почаївська Лавра. Вам буде цікаво дізнатись про те, коли в Україні з'явилися перші друковані книжки; які музеї є в Україні; у чому особливість декоративно-ужиткового мистецтва, а також, які музичні інструменти вважаються символами України.

Ця книга стане у пригоді всім, хто бажає поглибити свої знання про Україну.

«Світ давніх цивілізацій»

Народи, які першими в історії людства створили могутні держави й розкішні храми, книги й зрошувальні канали, безперечно, заслуговують на інтерес і повагу нащадків. Про це вам розповість книга «Світ давніх цивілізацій».

Перші світові цивілізації виникли в Месопотамії, Стародавньому Єгипті, Стародавньому Китаї і в долині ріки Інд (*Стародавня Індія*). Потім з'явилися найбільші європейські цивілізації — Стародавня Греція і Стародавній Рим. Усі вони залишили помітний слід в історії, зокрема, в галузі науки і культури.

Стародавні архітектори, які володіли лише чотирма арифметичними діями й покладалися у своїй роботі виключно на власний досвід та інтуїцію, вміли зводити надзвичайно складні конструкції, яким може позаздрити будь-який сучасний інженер. А з невичерпною фантазією творців стародавніх міфів і переказів не може зрівнятися вся винахідливість сучасних письменників і кінорежисерів.

Читаючи цю книгу, ви зануритесь у дивовижний світ найбільших з прадавніх цивілізацій: дізнаєтесь про історію їхнього існування, про найзначніші досягнення й відкриття стародавніх вчених, про життя і звернення діячів, про творчу спадщину поетів і письменників.

З цієї книги ви дізнаєтесь, чим знаменита бібліотека царя Ашшурбаніпала; як утворилася стародавня держава Єгипет; чому піраміди відносяться до семи чудес

світу; які таємниці приховує Великий Сфінкс; чому Індію називають «країною чудес»; як виникла перша китайська держава; коли були започатковані Олімпійські ігри; хто такі спартанці; як Рим перетворився на світову державу; якою є історична спадщина Стародавнього Риму.

Ця книга допоможе підготувати цікаві повідомлення для уроків історії, а також розширити ваш світогляд.

«Світ знайомих незнайомих»

Будь-який винахід сам по собі цікавий. Кожен предмет виник із чогось, і шлях його із одного стану в інший є таємничим і дивовижним. Ця книга «Світ знайомих незнайомих» допоможе вам здійснити цікаву подорож у чарівний світ відкриттів і винаходів усім нам добре знайомих речей. Візьмемо, наприклад, кулькову ручку. Здається, що це дуже й дуже молодий винахід. Але в цьому всі ми помиляємось. Адже все нове — це добре забуте старе.

І на прикладі кулькової ручки можна легко в цьому переконатися. Вірменські вчені за малюнком, датованим 1166 роком, відтворили найсправжнісіньку кулькову авторучку, якою писали стародавні переписувачі книг. Це — бамбукова паличка, яка складалася з двох половин. В середині неї знаходилася порожня кулька, яку поповнювали чорнилом.

Кулькову ручку вже заново винайшли в наш час. Вперше кулькова ручка — металева кулька на кінці трубочки з пастою — з'явилась в 1938 р. Її винайшов Ласло Біро, угорець за походженням.

1943 р. — дата початку серійного виготовлення ручок. На відміну від чорнильної, вона не текла й працювала безвідмовно.

Якщо ви хочете дізнатися про те, хто винайшов сірники, хто винайшов велосипед, ковзани, літак, автомобіль, телефон, холодильник, якими були найперші книги, що таке пергамент, хто винайшов папір, коли почалося друкування книжок, як з'явився календар, звідки до нас прийшла лялька Барбі, чому з'явилися медалі, читайте книгу «Світ знайомих незнайомих».

«Світ мандрів»

Учням, які люблять мандрувати, цікавляться географією, пропонуємо книгу «Світ мандрів». Ця книга запросить вас у подорож по континентах: Африка, Азія, Південна Америка, Північна Америка, Австралія. З цієї книги ви дізнаєтесь, як відкривали Африку, як відкрили ріку Конго, звідки пішла назва «Америка», як було відкрито Амазонку, хто першим здійснив кругосвітнє плавання, у чому загадка острова Пасхи, як люди заселяли Америку, хто з європейців проклав морський шлях в Індію, хто відкрив Австралію і Антарктиду, коли люди почали освоювати Арктику, чому людина здавна прагнула проникнути в морські глибини.

«Світ таємниць Землі»

У чому унікальність планети Земля, з чого складається вона, скільки важить наша планета, чому в різних районах Землі різний клімат, чи рухається земна кора? Все, що стосується таємниць Землі, ви знайдете в книзі «Світ таємниць Землі».

Ця книга знайомить з таємничими і прекрасними куточками нашої планети. Перегортаючи її сторінки, ви вирушите в захоплюючу подорож морями і континентами, дізнаєтесь про цікаві природні явища та дивні загадки. Наприклад, чи відомо вам, що існують двоповерхові річки? А можливо, ви коли-небудь чули про таке диво, як співаючі гори? Де знаходиться підземний океан? Чому немає життя у Мертвому морі? Де формуються урагани? Що таке міраж? Як утворюються водоспади, гори, льодовики? Які бувають вулкани? Нас оточує загадковий і дивний світ. Але він стане ближчим і зрозумілішим, якщо ви прочитаєте цю чудову книжку.

«Світ мистецтв»

У книзі «Світ мистецтв» у популярній формі розповідається про історію виникнення мистецтва, види мистецтв, їх особливості, стилі, про кращі витвори архітектури, скульптури, живопису, декоративно-прикладного мистецтва. З цієї книги ви дізнаєтесь, що таке графіка, скульптура, живопис, чи існувала Вавілонська вежа, чим славетний Колізей, чому Велику Китайську стіну називають «стіною сліз», чим знаменита Пізанська вежа, що таке амфора, де знаходиться найбільша дерев'яна споруда в світі, чим відомий собор Святої Софії у Києві, який з готичних соборів у Франції найбільший, який найбільш відомий музей світу, чим прославився Фаберже, що таке ікебана. Для зручності читачів і кращого розуміння матеріалу в кінці книги розміщені словник спеціальних термінів і предметно-тематичний покажчик.

«Світ міфології»

«Світ міфології» знайомить читачів з витоками міфології народів світу. В книзі викладені не лише основні міфи, але наводиться їх тлумачення, пояснюються причини їх виникнення. Основна увага приділяється греко-римській, германо-скандинавській, слов'янській і її складовій- українській міфології. В розділі грецька та римська міфологія ми знайомимось з міфами про Зевса, Афіну, Аполлона, Геракла, Одиссея, Дедала та Ікара, Нарциса. В міфології стародавніх слов'ян розповідається про громовержця Перуна, бога вітру – Стрибога, бога Сонця-Дажбога. В книзі є міфи про Сонце, про створення світу. Книга «Світ міфології» допоможе підготувати цікаві повідомлення для уроків світової літератури та історії.

«Світ рослин. Світ первісних тварин».

Якщо ви хочете поглибити свої знання про світ рослин і про світ первісних тварин, читайте книгу з серії «Що? Як? Чому?» «Світ рослин. Світ первісних тварин». З цієї книги ви можете дізнатись: як з'явилися перші рослини; яким був стародавній ліс; чому дерева скидають листя; яке дерево найвище; чи живуть дерева під землею; що таке папірус, чи бувають рослини-хижаки; навіщо кактусам колючки; чому берези білі; де росте ананас; як ростуть банани; чи може дерево знати арифметику та багато інших цікавинок з життя рослин.

У другій частині цієї книги розповідається про те, як було знайдено динозаврів; скільки відомо видів динозаврів; який із динозаврів найменший, який найбільший; хто такі качконосі динозаври; який мозок був у них; чому вимерли динозаври. Ми сподіваємось, що вам буде цікаво читати цю книгу і розглядати ілюстрації.

«Світ тварин».

Скільки різних тварин мешкає на землі? Де вони розповсюджені? Як вони живуть, розмножуються, чим живляться, якими способами рятуються від ворогів? Чому треба оберегати тварин і що таке Червона книга? Відповіді на ці та багато інших питань ви знайдете у книзі «Світ тварин».

Ось декілька цікавих фактів із цієї книги:

Найменший представник пташиного світу — карликовий колібрі, 1,5—2 грами важить ця пташка. Але є види і крупніші — їхні представники важать аж 4—5 грамів. Бігати вони не вмюють, та й ходити їм важкувато. Цілий день вони літають. Живляться здебільшого нектаром і пилком квітів, деякі — комахами, павучками. З сучасних наземних тварин найбільшими є слон, зокрема, африканський, висота якого сягає майже 4 м, довжина — до 8 м., середня маса самців — до 5 т (старі самці важать до 7 т).

Найбільшою твариною на Землі є синій кит, довжина тіла якого понад 30 м. Лише язик синього кита важить 4—5 т, печінка — 1 т (така ж вага нирок), серце — близько 700 кг, порожній шлунок — 500 кг (він завдовжки 3 м і вміщує 1 т їжі). За добу великий кит з'їдає до 5 т їжі.

Тваринний світ — одна з основних складових частин природного середовища й природних багатств нашої планети Земля. Тварини живуть скрізь, де є для них їжа та сприятливі умови життя: у лісах, гірських масивах, у морях, під землею, на узбережжях водойм, у житлових чи господарських будівлях.

«Людину називають володарем природи, але мудрість, з якою ми володарюємо, від природи не дається. Цьому треба вчитися», — так писав великий математик Микола Іванович Лобачевський. Тож давайте вчитися разом правильному ставленню до природи. А для цього, перш за все, треба пізнавати її й робити так, щоб наш вплив на природу не став небезпечним не лише для неї, а й для нас самих.

«Світ дивовижних тварин»

Тваринний світ нашої планети дивовижний та різноманітний. А здатності деяких представників цього світу не можуть не вражати. Виявляється, що не лише людина вміє розмовляти, співати і сміятися. Своїми чудовими вокальними даними славляться мавпи, кити, дельфіни і навіть миші. А що вам відомо про риб, які цілуються, змії що нявчать, ящірок, які стріляють кров'ю ?

Чи здатні тварини на осмислені дії? Навіть серед комах, не кажучи вже про птахів і мавп, відомі випадки свідомого використання різних пристосувань у процесі їхньої життєдіяльності. А ще існують тварини-цілителі, тварини-рятувальники. Будь-кого може здивувати здатність деяких тварин виживати в таких умовах, в яких, здавалося б життя існувати не може. Відомі випадки, коли тварини роками обходилися без їжі та води і виживали навіть в агресивному середовищі. Про цих та інших дивовижних тварин ви дізнаєтесь, прочитавши книгу «Світ дивовижних тварин»

«Світ дивовижного та загадкового»

Нас оточує загадковий і дивний світ. Він зберігає тисячі загадок. Багато з них піддаються поясненню з наукової точки зору. Про деякі досі сперечаються. А частина ще чекає свого пояснення. «Світ дивовижного й загадкового» для тих, хто любить читати про щось надзвичайне, таємниче. Книга розповість про загадкових тварин, незвичайні явища, про людей з дивними можливостями, таємничі скарби, про сім див світу, міфічні і реальні лабіринти, острови-примари і про багато інших, здавалося б неймовірних, але в той самий час реальних речей.

У чому загадковість числа сім, що таке НЛЮ, чи варто боятися «Летючого голландця», що таке мертва вода, у чому загадка «Титаніка», кого називають русалками, чи існують вампіри, де живе «снігова людина» ви прочитаєте у книзі «Світ дивовижного та загадкового».

Бібліотекар.

В наш час, в час новітніх технологій, ви можете користуватись електронними довідниками та енциклопедіями, використовуючи Інтернет - ресурси. Вам знайома «Вікіпедія» - україномовна версія універсальної енциклопедії. Ви можете переглянути в Інтернеті зразки буктрейлерів. Термін «буктрейлер» у перекладі з англійської - «book» книга, «trailer» - «промо-ролик». Буктрейлер- короткий (до 3 хвилин) відеоролик, який стисло й видовишно розповідає про зміст книги. Ми ознайомимося з буктрейлером Енциклопедії школяра «Тіло людини».

/Демонстрація буктрейлера Енциклопедії школяра «Тіло людини»/

Бібліотекар.

Ми з вами зазирали у дуже цікавий світ книги популярна дитяча енциклопедія «Що? Як? Чому?». Це серія тематичних видань. У них статті

згруповані за певною темою. Зміст кожної книги знайомить із матеріалами, які розміщені в ній. Щоб краще орієнтуватися, в кінці книги подається алфавітно-предметний покажчик. Він допоможе вам швидко знайти відповідь на цікаве запитання.

Треба запам'ятати, що пошук необхідної інформації роблять за алфавітом, алфавітно-предметним покажчиком, змістом книги.

Практичне заняття.

Для того, щоб ви це зрозуміли проведемо практичне заняття.

В кожній енциклопедії є завдання. Вам потрібно, використовуючи енциклопедії, знайти відповіді.

Я бачу, що ви засвоїли матеріал і знаєте як користуватися енциклопедіями.

А хто не знайшов відповіді на своє питання?

Якщо ви не можете щось знайти, обов'язково звертайтеся до бібліотекаря.

Бібліотекар завжди допоможе знайти необхідну інформацію.

Незнайко ти виконав своє завдання? Давайте перевіримо, про що дізнався Незнайко?

1. Що відноситься до довідкової літератури? /Словники, довідники, енциклопедії/
2. З якими книгами ви сьогодні зустрілися?
3. Що означає слово «енциклопедія»? /Коло знань/
4. Як розташовані слова в енциклопедіях? / В алфавітному порядку/
5. За видами енциклопедії діляться? (Універсальні, галузеві)
6. Що таке «галузеві енциклопедії»? /Енциклопедії, які містять матеріал із певної науки або за окремою тематикою/

Підсумок.

Діти! Поповнюйте свої знання, користуючись енциклопедіями та черпайте з них нову та цікаву інформацію.

Презентація на тему «**Популярна дитяча енциклопедія**».

Список використаної літератури

1. Бородіна Н.В. Вірні друзі читачів. //Шкільна бібліотека.-2008.-№12.-С.49-51
2. Довідкова література//Шкільна бібліотека.-2010.-№4.-С.75-78
3. Довідкова література//Шкільна бібліотека.-2006.-№10.-С.54
4. Леоненко Н.П. Довідкова література//Шкільна бібліотека.-2010.-№9.-С.115-

5. Пінчук Н.П. Вересневі зустрічі у шкільній бібліотеці//Шкільна бібліотека.- 2010.-№8.-С.92-94
6. Подорож країною знань//Шкільна бібліотека.-2007.-№1.-С.67-68
7. Салій В.О. Довідкова література. Універсальні енциклопедії. Словники. Галузеві енциклопедії// Шкільна бібліотека.-2010.-№7.-С.126-128

Вулканізм і вулкани. Джерела, гейзери
конспект уроку з географії в 6 класі
Головатюк Тетяна Миколаївна, вчитель географії
комунального закладу: «Гуманітарна гімназія №1 ім. М.І.
Пирогова ВМР»

Мета уроку:

- формувати в учнів уявлення про походження вулканів і гейзерів, ознайомити з їх будовою; виявити основні області розповсюдження вулканів і гейзерів;
- розвивати пам'ять, вміння аналізувати, робити висновки, виділяти головне;
- виховати почуття відповідальності та дбайливе ставлення до навколишнього середовища.

Очікувані результати:

- учні закріплять знання про будову Землі та її
- внутрішні процеси; сформуують вміння позначати на контурній карті вулкани і сейсмічні пояси.

Тип уроку: комбінований, з використанням ІКТ (презентація).

Обладнання: підручник географії, атлас, контурні карти, фізична карта світу.

Хід уроку:

I. Організаційний момент

Доброго дня, шановні учні .

Слайд 1

А девізом нашого уроку нехай будуть слова Михайла Казимирчука:

Напружуй нерв, напружуй мозок,

Сприймай, збагни і зрозумій...

А щоб все вдалося, як радять психологи, треба налаштуватися тільки на успіх, тільки на позитив. Отже, почнемо.

II. Актуалізація опорних знань

Давайте пригадаємо основні поняття минулих уроків, без яких ми не можемо рухатись далі.

Інтерактивний метод «Мікрофон»

1. Що таке літосфера?
2. Що є «серцем» Землі?
3. Який шар називають «захисним плащем» Землі?
4. Який шар землі знаходиться у в'язкому стані?

5. Як виникає землетрус?
6. Чим осередок землетрусу відрізняється від його епіцентру?
7. Як вимірюється сила землетрусу?
8. У яких районах найбільш поширені землетруси?

Це той фундамент, на якому ми зведемо будинок нових знань – цеглинку за цеглинкою, факт за фактом.

III. Мотивація навчальної і пізнавальної діяльності учнів

На рубежі I і II ст. до н.е. поет, ім'я якого залишилося невідомим, написав поему «Етна». Послухайте уривок з неї:

«Одного разу розверзлися етнейські печери; запалилася велика гора, виплескувались її палаючі безодні, і потоки вогненної лави понеслися широкими схилами, заливаючи все. Блискавки розгніваного Юпітера борознили ефір, вихорі темних хмар закрили світле небо. Усе горіло – і луки, і ліс, і пагорби, і гладкі ниви, і навіть, люди. Вогонь поглинав усе на своєму шляху. Селища загорялися одне за другим...»

Слайд 2 Ілюстрація вулкана Етна.

Це описано виверження вулкана Етна (Сицилія).

Сьогодні ви дізнаєтесь багато нового і цікавого про ці вогнедишні гори, «казани, з вогненным, розпеченим варивом».

Але спочатку... я розріжу яблучко, яке за будовою так нагадує нашу планету.

- Нагадайте, з чого складається воно?
- А Земля?
- Який шар знаходиться під шкірочкою - земною корою?
- В якому стані перебувають там речовини?
- Яка їх температура?

Слайд 3 Оголошення теми та мети уроку (мету уроку учні визначають самостійно)

Очікувані результати:

- Знати причини утворення вулканів
- Знати будову вулкана
- Знати шкоду та користь від вулканізму
- Знати вулканічні пояси Землі
- Вміти показувати на карті вулкани

V. Вивчення нового матеріалу

1. Вулкани. Будова, причини їх утворення.

Метод «Асоціація»

- Діти, з чим у вас асоціюється вулкан, виверження вулкана? (повітряна кулька, з якої випускається повітря; попкорн на гарячій сковорідці)

Розповідь вчителя

Ви вже знаєте про існування астеносфери. Саме тут відбувається утворення магми. Рух літосферних плит призводить до розривів у земній корі. Не дарма народна мудрість каже «Де тонко, там і рветься».

- Як на вашу думку, що відбувається з магмою?

Так, під дією високого тиску магма тріщинами піднімається у напрямку до земної поверхні й може тверднути в товщі земної кори або вилитися на поверхню.

Метод «Незакінчене речення» (робота з підручником)

Означення учні записують в зошит.

Слайд 4 **Переміщення магми з надр Землі на поверхню називають -???**

Слайд 5 **Переміщення магми з надр Землі на поверхню називають ВУЛКАНІЗМОМ**

Слайд 6 **ВУЛКАН – це???**

Слайд 7 **ВУЛКАН – це виходи речовини мантії на земну поверхню.**

Свою назву вулкани дістали від імені Бога вогню Вулкана у древніх римлян. Це не дивно – вогнедишна лава, що надходить із надр землі під час вивержень, зачаровує спостерігачів своєю міццю і неприборканістю.

Дослід

1. Заздалегідь налити в пробірку розчин соди, підфарбований червоною акварельною фарбою, або харчовим барвником.
2. Пробірку обсипати з усіх боків піском, щоб її не було видно, а сама купка піску нагадувала гірку.
3. Зверху у пробірку лити оцет. Відбувається реакція між содою і оцтом, на поверхню виливається «потік лави».

Слайд 8 **Будова вулкана**

Давайте поглянемо на слайд та на мал. в підручнику. Тепер потрібно дати назви складових цієї гірки-вулкана.

Перед вами внутрішня будова вулкана. Давайте спробуємо, не читаючи текст, встановити відповідність між моїм визначенням і назвами на малюнку.

- Канал, по якому магма піднімається на поверхню -... (*жерло*)
- Магма, що вивержена на поверхню - ... (*лава*)
- Отвір, через який виливається лава - ... (*кратер*)
- Гора, що утворюється з вивержених речовин - ... (*конус*)

Робота з атласом

Погляньте в умовні позначення атласу (ст. 22-23).

- Як позначаються вулкани на карті?
- Як ви думаєте, вулкани завжди діють?

Слайд 9 Класифікація вулканів: діючі і згаслі

Накресліть схему в зошиті.

- Спробуйте самостійно сформулювати, які вулкани називають згаслими?
(*Згаслими вважають вулкани, про виверження яких нічого не згадується в історії людства*)

А зараз послухайте цікаву інформацію про один з діючих вулканів на Землі – вулкан Кракатау.

Випереджальне завдання

Слайд 10 Вулкан Кракатау

ВУЛКАН КРАКАТАУ

Практично повністю зруйнувався вулкан Кракатау, розташований в Індонезії. Люди тривалий час вважали його згаслим, а багато хто навіть взагалі не здогадувалися про його існування.

Світ дізнався про нього після руйнівного землетрусу 20 травня 1883 року. У цей день над кратером на 11-кілометрову висоту раптово піднявся стовп диму і попелу. Підземні поштовхи почали поширюватися все далі і далі і досягли індонезійської столиці Джакарти. Незабаром все затихло, але вже через три тижні Кракатау знову захвилювався. У серпні у нього виникли два додаткових кратера, що викидали вулканічні гази і попіл. Більш ніж удвічі виріс і сам острів.

26 серпня зі страшним гуркотом вулкан почав вивергатися, засипаючи все навколо попелом. Майже на 30 км вгору злітали камені, шматки гірських порід і пісок, а попіл піднімався ще вище. Гуркіт виверження досяг Австралії та Шрі-Ланки.

Вже через годину після вибуху Кракатау вся Джакарта занурилася в пільму, сонце сховалося за хмарами попелу. Густі тропічні ліси, тварини та люди загинули.

Виверження вулкана викликало потужне хвилювання в морі. П'ятдесятиметрове цунамі обрушилося на Яву і Суматру і знищило більше трьохсот міст і селищ. Острів'яни позбулися своїх будинків і рибальських суден, 36 тисяч людей загинуло. Хвиля цунамі досягла берегів Австралії, Африки і Південної Америки.

Виверження Кракатау вважається найсильнішим в історії вулканічних вибухів.

Вчитель. З часом Індонезійські острови поступово оговталися від руйнувань. Знову зазеленіли ліси, повернулися птахи і тварини, і тільки люди до цих пір намагаються триматися подалі від небезпечного вулкана, який після виверження практично зник. Люди не дарма побоюються Кракатау, адже вже через 50 років після вибуху вулкан знову став просипатися. У 1952 році в морі почав рости новий вулканічний конус. Після кожного невеликого виверження він збільшував свої розміри. В даний час висота знову народженого вулкана, названого ховрах-Кракатау («Дитя Кракатау»), становить 300 м, в довжину він розтягнувся на кілометр.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

На уроках історії Стародавнього світу ми вивчали зледеніння Землі.

- Що, на вашу думку, призвело до настання льодовикового періоду? (відповіді учнів)

Льодовиковий період

Випереджальне завдання

Я вважаю, що причиною зледеніння Землі є посилення активності вулканів, продукти виверження яких блокували сонячне світло. Під час вулканічних вивержень в атмосфері створюються хмари з газів і попелу, які діють як екран, перешкоджаючи сонячним променям нагрівати земну поверхню. Це і призводить до зниження температури планети. В минулому Землі саме сильні виверження вулканів могли викликати настання льодовикового періоду.

Діти, давайте пригадаємо з курсу природознавства, в яких трьох агрегатних станах можуть знаходитись речовини? (твердому, рідкому та газоподібному)

Робота в парах

Слайд 11 Схема-завдання «Речовини, що вивергають вулкани»

Користуючись підручником, закінчіть схему «Речовини, що вивергають вулкани»

Слайд 12 Схема-відповідь «Речовини, що вивергають вулкани»

2. Яку шкоду може приносити вулканізм? А яку користь?

Проблемне питання

- Чи насправді вулканізм приносить лише шкоду? Чи є користь від цієї внутрішньої сили Землі?

Первинна відповідь (учні виражають свою думку)

Виверження вулканів - це катастрофічне явище природи, яке викликає у людей страх - вони забрали незліченну кількість життів, стерли з лиця землі цілі міста і перетворили великі землі в безплідні пустелі.

Слайд 13 Останній день Помпеї

Історія знає багато таких прикладів - 24 серпня 79 року тридцять тисяч жителів Помпеї, яке знаходилось на півдні Італії, й тисячі жителів інших сусідніх міст були захоплені зненацька раптовим виверженням вулкана Везувію. Тисячі людей загинули в перші години виверження вулкана. Ще тисячі загинули в подальші декілька днів. Так квітуче місто Помпеї перетворився на місто смерті.

Самостійна робота з додатковим матеріалом

КОРИСТЬ ВІД ВУЛКАНІЗМУ

З часом багатий мінеральними речовинами вулканічний ґрунт перетворюється в дуже родючий ґрунт. На ній знову з'являється рослинність, і люди повертаються в околиці вулканів, щоб обробляти землю, яка дає прекрасні врожаї.

Лаву і різні вулканічні породи використовують для будівництва будинків і доріг.

Деякі стародавні вулкани служать великими джерелами сірки та інших цінних мінералів.

Також в вулканах знаходять алмази, золото й напівкоштовні камені, такі як опал, топаз і аметист.

Метод «Снігова куля»

Відповіді учнів на основі опрацьованого матеріалу

Зараз ми позначимо на контурних картах найбільші вулкани світу: Ключевська Сопка, Везувій, Кракатау.

Слайд 14 Вулканічні пояси

Вулкани здебільшого виникають на межі літосферних плит, утворюючи величезні за протяжністю вулканічні пояси

3. Джерела, гейзери.

Зараз я буду розповідати казку, а ви уважно слухайте.

У мами Землі було багато донечок і синочків, але я розповім про двох із них - Магму і Підземну річку. Підземну річку всі любили, бо давала водички напитися, а в пустелі їй і ціни не було, бо там, де виходила на поверхню - росли пальми і раділи життю люди. Магму не любили, бо жорстока була, і якщо вже виривалася на поверхню, то спалювала цілі ліси і міста. І надумала Магма згубити Підземну річку. Стала підбиратися до неї ближче і ближче. Гаряче стало річечці і закричала вона, благаючи маму-Землю про допомогу. Почула мама прохання донечки і розступилася, утворивши тріщинку, через яку і вирвалася наша Підземна річка на поверхню. Але це вже не була підземна річка - мала вона інше ім'я - Гейзер.

Слайд 15 Утворення гейзера

Давайте подивимося на слайд «Утворення гейзера».

- Чому вода може вириватися на декілька десятків метрів, а може просто утворювати невеличкі озерця?

Поряд із діючими, вулканами, а часто і згаслими, трапляються гарячі джерела та гейзери. Це свідчить про те, що розжарена магма близько підходить до поверхні й нагріває підземні води. Гейзери періодично викидають фонтани гарячої води з-під землі. Чим пояснити цю загадку природи? Гейзер діє за принципом чайника. У підземних порожнинах вода нагрівається до 100 °С, закипає й під тиском із шумом виривається нагору, мов пара з чайника. Ці фонтани сягають висоти 40-90 м. Потім, з охолодженням води, виверження припиняється до наступного її нагрівання та утворення пари.

Слайд 16 Гейзери

Кожний гейзер має свій режим дії (від хвилини до кількох діб). Гарячі джерела та гейзери відомі на Курильських островах, Камчатці (Долина гейзерів), у США (Єллоустонський національний парк), на острові Ісландія, у Новій Зеландії тощо.

Слайд 17 Гарячі джерела

На відміну від гейзерів, гарячі джерела спокійно витікають з тріщин у земній корі.

VI. Запитання і завдання для закріплення матеріалу

Самостійна робота з самоперевіркою

Слайд 18 Завдання

1. Процес виходу магми на поверхню Землі називається... (*вулканізм*)
2. Канал, по якому рухається магма до поверхні - ... (*жерло*)
3. Отвір, через який виливається лава - ... (*кратер*)
4. Магма, що вивержена на поверхню - ... (*лава*)
5. Вулкани поділяються на 2 види - ... (*діючі та згаслі*)
6. Підземні води поблизу вулканів - це... (*гейзери та джерела*)

VII. Підсумок уроку. Оцінювання

Слайд 19 Метод «5 речень»

1. Сьогодні на уроці мені ...
2. Мене особливо здивувало те, що ...
3. До початку уроку я думав(думала), що ...
4. Було б добре, якби ...
5. Мені не сподобалося ...

Пригадаємо очікувані результати, які ми запланували на початку уроку.

Досягнуті результати

Чи досягли ми цих результатів?

Оцінювання.

Для більшого усвідомлення матеріалу попрацюєте і вдома.

VIII. Домашнє завдання

Домашнє завдання

- Прочитати § 23
- Дати відповідь на питання 7 (ст. 87) – II група
- Підготувати інформацію «Грязьові вулкани України» - I група
- Індивідуальне завдання 2 учням – знайти цікаві факти про гейзери

Дякую всім за роботу

В гостях у казки

Конспект інтегрованого позакласного заходу із зарубіжної літератури та англійської мови в 5 класі

Бохун Ірина Германівна,

вчитель англійської мови комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія № 23 Вінницької міської ради», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, учитель-методист

Шаповал Наталія Ігорівна,

вчитель англійської та німецької мов комунального закладу «Навчально-виховний комплекс: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – гімназія № 23 Вінницької міської ради», спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, старший учитель

Мета: зацікавити учнів у вивченні англійської мови та зарубіжної літератури, удосконалити та поглибити знання учнів про літературну казку, розвивати навички художнього читання англійською мовою, розвивати творчі здібності, пізнавальний інтерес, ініціативу у здійсненні мовленнєвої діяльності, виховувати почуття прекрасного, повагу до культури та традицій інших народів.

Перебіг заходу

На сцену виходять четверо ведучих.

Ведучий 1

Світ дивовижний вас вітає!
Всіх тих, хто вдумливо читає,
І тих, хто любить мандрувати
Та прагне більше пізнавати!

Ведучий 2

В чудеса не вірять діти,
Бо відомо всім давно.
Що чудес ніде не стріти,
Крім казок і крім кіно.

Ведучий 3 Але раптом так буває
 В дощовий день восени
 Казка в гості завітає,
 І повірим в казку ми.

Ведучий 4 Ми завзяті подорожні,
 Сили в нас непереможні.
 Кажем правду, не жартуєм,
 В світ казок ми помандруєм. *(Уходять)*

Сценка 1

За сценою звучить « Увага! Пасажирський літак сполученням «Вінниця – Лондон» здійснює посадку в аеропорту Хітроу. Прохання всім зустрічаючим очікувати біля терміналу № 1». На сцені з'являються брат і сестра – Анна і Олег.

Олег: Я вже і забувся, як виглядають наші англійські бабуся й дідусь. А ще вони ж ні слова не знають українською. Як мені з ними порозумітися?

Анна: А я тобі казала: «Вчи англійську. Ще знадобиться!»

Олег: Ото ж.

На сцені бабуся й дідусь.

Grandmother: Hello! *(до онука Олега).* My dear grandson!

Олег: Hello! Мої дідусь і бабуся.

Анна *(тихенько)*: Grandparents!

Олег: Grandparents!

Grandmother My sweet hearts! I am glad to see you very much!

Grandfather Hello! How did you grow up!

GM Let's go home! *(Вони уходять).*

Сценка 2

На сцені сундук. З нього вилізає привід.

Привид: Поки немає нікого вдома, можна й трохи похазяйнувати і взагалі кістки розім'яти, адже як нудно весь час ховатися, коли ти так любиш людське товариство й спілкування! Як добре було колись. В будинку жила родина з дітьми. Вони мене зовсім не боялися. І ми чудово проводили разом час. Але час так швидко спливає! Діти вирости й роз'їхалися, а будинок перейшов до нових власників. ... Чути якісь звуки *(ховається знову в сундук).*

Нас сцені брат Олег і сестра Анна.

Олег: І чим тут зайнятися! Телевізора немає, комп'ютера – немає, друзів – немає.

Нудота та й годі!

Анна: Годі скиглити! Із завтрашнього дня дідусь запланував екскурсії містом.

Олег: От весело цілий день ходити по соборах, музеях та галереях. Хіба так я мріяв провести канікули? (чує звуки з сундука) Ти це чуєш? Там хтось є.
(музика з мультфільма «Карлсон на даху», з сундука вискакує привід. Діти спочатку тікають від нього. На сцені метушня, привид ганяється за дітьми. А потім хлопчик бере палку і замахується на привида. Той лякається).

Привид: Зупиніться, я пошуткував. Я зовсім не хотів вас налякати, хоча я бачу, що ви не боягузи.

Анна: Ти хто?

Привид: А хіба не видно? Я привид.

Олег: Чий привид?

Привид: Я загубився. Я казковий привид, але де моя казка, я не знаю. В мене лише ключ від чарівної двері, що відкриває шлях в мою казку. Але де ці двері, я не пам'ятаю. Якось я грав в піжмурки з принцесою, побачив двері, в замку – ключ.

Відкрив ключем двері, захлопнув їх, а потім – бац! Двері зникли, а я опинився тут.

Анна: Сумна історія! Але ми тобі допоможемо! Залишайся тут, а ми підемо з братом шукати ті чарівні двері.

Олег: Тільки ключа візьмемо, а ти нас чекай тут і не бешкетуй, не лякай наших grandparents. (до сестри) Я правильно сказав?

Анна: Швидко вчишся! (Всі уходять).

Сценка 3

(на сцені з'являється стіл. За ним Божевільний Капелюшник, Березневий Кролик, Соня, а під сценою Аліса співає пісню. Бачить на сцені героїв і піднімається)

Березневий Кролик: Please, enjoy this friendship tea,
A gift for you with love from me,
When your day is feeling blue
I'll tell you what to do.

Аліса: Hello! - їй ніхто не відповідає.

Нарешиті Березневий Кролик каже: 'Have some tea,'

Alice: 'There isn't any,' - 'It was not polite to offer it'

Березневий кролик: "Then serve yourself"

Alice "Thank you. But this cup is not clean and there is no tea in the teapot.

Березневий кролик: We have no other cups.

Соня: «What day is it today?»

Божевільний Капелюшник виймає годинник і каже «Today is the 23rd of November»

Соня: Thank you!

Alice: 'What a funny watch!'

Капелюшник: Does YOUR watch tell you what day it is?'

Аліса: 'Of course not. My watch tells me hours and minutes. Your watch is very strange. It shows the day of the week, but not the time.

Капелюшник: But we know the time. It's always 6 o'clock here.

Соня: It's always tea-time here.

Alice: That is why all these cups and plates are here?

Капелюшник: Yes. We have no time to clean our cups and plates and make some tea.

Alice: What a stupid tea-party it was! But everything is strange today! I think I'll go !

(Зі сцени уходять Божевільний Капелюшник, Березневий Кролик і Соня. З'являються брат Олег і сестра Анна)

Сценка 4

Анна: Who are you?

Аліса: I am Alice. And who are you?

Анна: I am Ann and he is my brother Oleg.

Аліса: What are you doing here?

Олег: We have got a magic key and we are looking for the door to open it.

Аліса: I have got a door but it is very little. And your key is very big.

Разом-That's a pity.

Олег: -Let's go.

Анна: We promised to help a sad ghost and have to find the huge door for this key. Good-bye, Alice.

Аліса: Good-bye. I need to find the White Rabbit with red eyes.

Сценка 5

На сцені танець квітів. Під кінець танцю появляються брат з сестрою. Квіти-дівчатка кружляють навколо героїв, ті засинають. Дівчата-квіти уходять, а на сцені Дороти з Страшилою і Левом. Вони співають:

A song If you travel with your friends
 (мотив мелодії «Если с другом вышел в путь»)
 If you travel with your friends,
 If you travel with your friends
 You enjoy the journey.
 With the merry friends of mine,
 With the merry friends of mine
 I am happier and stronger!
 When it rains or when it snows,
 When it's sunny or wind blows
 All my dear friends with me!
 When it rains or when it snows,
 When it's sunny or wind blows
 All my dear friends with me!

До сплячих дітей підходить Дороти.

Дороти: Wake up. Wake up! Those flowers were magic! If you smell them you will fall asleep!

Діти просинаються

Олег: Who are you?

Дороти: I am Dorothy . D-O-R-O-T-H-Y. Dorothy from the Wizard of Oz by Frank Baum. I am going to the Emerald City to ask Oz to send Toto and me back to Kansas.

Анна: We are not from a fairy tale. We are from the real world.

Дороти: Me too but the storm brought me here. Meet my friends.

- I am Scarecrow. I'm going to the Emerald City to ask Oz give me some brains "

- I am The Cowardly Lion. I am going to ask him to give me some courage.

Анна: You are really brave. Thank you for our rescue. May be YOU have a house with a door.

Дороти-No.The storm has blown my house away but maybe there will be such a door in The Emerald City?

Олег: No. I've read this book. In the Emerald City everything is green and small. May be this key is not yours.

Дороти: Go to the Wizard of Oz with us!

Анна: Thank for your invitation. We hurry up!

Дороти: Good-bye.

Всі: Good-bye.

Сценка 6

На сцені Том Соєр білить паркан.

Tom: Today is an unhappy day because my aunt Polly punished me and I have to paint the fence. (бачить Джима) Jim! Do you want to paint?

Jim: I can't. I am going to get some water. (виходить Бен, він в образі пароплава)

Ben: "Stop, sir! Ship go straight! Stop the stabboard! Hello, old chap! I'm going to swim today. I see ... You can't swim because you're working."

Tom:"It isn't work. I like painting. Does a boy get a chance to paint a fence every day?"

Ben: "Tom, let me paint a little. ... Can I paint, too?"

Tom : "No, you can't," Aunt Polly asked me because I'm a very good painter."

Ben : "I'm a good painter, too. Please, can I paint? I have a sweet apple. Do you want it?"

Tom : "OK. Give me the fruit. Then you can paint. But try to do it well"

Ben started to paint the fence.

Tom: There is a great law of people: Work is *what you have* to do, and playing a game is what you *like* doing.

До Тома підходять брат і сестра.

Анна: Hello! Who are you?

Том: I am Tom Sawyer from The adventure of Tom Sawyer by Mark Twain. Do you want to paint my fence?

Олег: Yes, but I have no apples.

Tom: What have you got?

Брат Олег дістає з кишені магічний ключ і намагається віддати його Тому.

Анна: Stop, Tom, Is there a door in your fence? We have got a magic key.

Tom: No, there is not. But I have some work for you.

Анна: Sorry. We have no time. Our friend is waiting for our help.

Tom: Time is money. I understand you. Sorry. I can't help you.

Олег: Then we must go. Good-bye, Tom. I will be your friend.

Tom: I too. Good-bye. *Всі уходять.*

Сценка 7

На сцені з'являються Принц і Попелюшка.

Принц: Cinderella! Why are you so sad? Smile!

Попелюшка: How can I smile? I lost my friend.

Принц: What friend, my dear?

Попелюшка: Once I had a friend, a kind Ghost. When we played he hid in the magic room behind the magic door. I miss him very much.

Принц: Don't cry! Let's dance! Music, please!

На сцені бал. Танцюють пари падеграс. Музика закінчується, на сцені залишаються принц і Попелюшка. З'являються наші герої.

Анна: Hello! Who are you?

Cindirella :I am Cindirella.

Prince: I am Prince.

Олег: Where are we?

Prince: You are in the palace. We are celebrating Cindirella's birthday.

Prince: Is it your key?

Олег: Yes, we are looking for the magic door.

Cindirella: Magic door! I know where it is. The door is in my stepmother's house. Once I had a friend the Ghost, but he disappeared when we were playing.

Анна: We found him. Ghost!

Олег: Ghost!

З'являється Привид.

Ghost: My dear friends! I am very happy. I found you, Cindirella, and new friends. Thank you, my new friends!

Олег: Як чудово, що наша казкова подорож має Хепі Енд.

Всі герої виходять на сцену, говорять по рядку:

A world full of magic

So wonderful and new

A world full of magic

Is waiting here for you.

We can travel far away

Let us show you how

Come with us to Wonderland

Let's all go there now

Пісня (На музика «Маленькая страна»)

Десь за горами, за лісами
На чарівній землі
Казка чарівна проживає
Сниться вона мені.

Там принц шукає Попелюшку,
А Рапунцель – пригод,
З казки чарівної герої
Поруч від нас живуть.

Приспів:

Казка моя ясна (2 р)
Хто розповість і хто підкаже,
Де вона. Де вона?

2 куплет

Over the seas and over the oceans
There's a little world.
Tale influences imagination
By wonderful magic words.
You'll be excited from very beginning
And happily smiling, of course.
So far as I know, people believe in
“The Wonderful Wizard of Oz”

Приспів:

Magic and wonderful tales,
Magic and wonderful tales,
Miraculous princes and beautiful mermaids...
Versions with happy ends.
Magic and wonderful tales,
Magic and wonderful things.
Hope, delight, beliefs and friendship,
The most unbelievable dreams!

Фінал (Виходять ведучі)

Існує книг багато на землі.
Вони цікаві, мудрі, гарні.
Та кожен з нас: дорослий чи малий
Всяк казочку читати полюбляє.

Ведучий 2

Казка - це світ чарівний та незвичний,
Казка - це диво, сповнене краси.
Поринь у казку, це ж бо так цікаво,
Це справді свято, радість для душі.

Ведучий 3

Швидко спливають хвилинки,
От і прощатись пора.
Ми на прощання вам зичимо:
– Щастя, здоров'я, добра!

До Міжнародного дня боротьби зі СНІДом

Конспекти позакласних заходів

Дейнека Наталія Омелянівна, вчитель основ здоров'я комунального закладу "Вінницький технічний ліцей", спеціаліст вищої кваліфікаційної категорії, вчитель-методист

З метою профілактики ВІЛ-інфікування та виховання толерантного ставлення молоді до ВІЛ-інфікованих людей у межах навчального процесу можна провести цикл невеликих за обсягом, але ефективних та цікавих позакласних заходів на перервах, після уроків та на виховних годинах.

До вашої уваги такий склад:

1. Вікторина – естафета «Анти - СНІД» (проводиться у спортивному чи актовому залі на великій перерві з розміткою лініями на 10 кроків вперед; участь беруть всі 8 або 9 класи). Переможці отримують призи + поточну оцінку «12» з основ здоров'я. Розробка по турах додається.
2. Експрес-вікторина «Факти чи міфи?» (питання розміщуються на дошці оголошень, в присутності вчителя протягом перерви всі бажаючі можуть дати письмово відповідь на запитання, автори кращих відповідей проходять у ІІ (усний тур); переможці ІІ туру отримують призи + поточну оцінку «12» з основ здоров'я). Питання додаються.
3. Караоке на перерві – з використанням мікрофонів та ноутбука і підсилувача. Учням пропонується конкурсне виконання пісні «Береги свій мир!», роздруковані тексти додаються. Переможці отримують призи + поточну оцінку «12» з основ здоров'я (необхідні матеріали додаються)
4. Протягом дня для всіх бажаючих проходить акція «Рука допомоги»: На великому паперовому полотні з 3-4 скріплених між собою ватманів формату А-1 учні, вчителі та всі інші учасники навчально-виховного процесу можуть зробити відбиток власної долоні (на столах заготовлені для цього ванночки з розчинами різнокольорової гуаші та посуд з водою для миття рук + серветки або паперові рушники). Учасники акції до того ж можуть зробити благодійний внесок, який передається до Благодійної організації «Всеукраїнська мережа людей, що живуть з ВІЛ/СНІД» (ЛЖВ) у Вінниці.

5. На перервах та на уроках основ здоров'я за розкладом демонструються короткі відеоролики, що пропагують здоровий спосіб життя або демонструють підтримку ВІЛ-інфікованих людей (додаються)

Додаток 1

Вікторина – естафета для I курсу «Захисти себе від ВІЛ -СНІДу»

I ТУР

Учні командою починають естафету – вікторину: «так» - крок уперед, «ні» - стоять на місці. Кожен учасник має право на окрему думку. Після I і II туру проводиться проміжковий підсумок, видаляються учасники, які неправильно давали відповіді на питання.

№	Питання	+ чи -	бали
1	ВІЛ і СНІД – одне і те ж саме	Ні	
2	За зовнішнім виглядом Ви можете припустити, що особа – носій вірусу ВІЛ	ні	
3	Поцілувавши ВІЛ-позитивного, Ви не заразитесь	так	
4	ВІЛ інфікуються тільки повії, наркомани і гомосексуалісти	ні	
5	Постільна та натільна білизна ВІЛ-інфікованого не є заразною.	так	
6	Ви можете заразитися ВІЛ у школі, де навчається хвора або інфікована дитина	ні	
7	Якщо Ви – здорові та дужі, то не можете заразитися ВІЛ	ні	
8	Вітаючись за руку, можна заразитися ВІЛ	ні	
9	Особи, які вживають наркотики, можуть передати вірус ВІЛ іншим особам, якщо вони користуються спільною голкою або шприцом для ін'єкції наркотиків	так	
10	Можна відразу після інфікування визначити, що відбулося зараження	ні	

II тур

1	Людина може бути інфікованою ВІЛ і не знати про це	так	
2	Людина може бути інфікованою ВІЛ і не знати про це	ні	

3	Домашні тварини не переносять ВІЛ	так	
4	Вірус ВІЛ може передаватися при переливанні крові	так	
5	Є ліки від СНІДу	ні	
6	Комахи, які смокчуть кров, переносять ВІЛ.	ні	
7	ВІЛ-інфікований – це той, у кого тести виявили ВІЛ	так	
8	ВІЛ-інфікований повинен повідомляти про свій статус в школі/на роботі	ні	
9	Донор може заразитись при здачі крові	ні	
10	Існує аналіз крові, що визначає, чи заражені Ви ВІЛ	так	

III тур

1	Розвиток СНІДу в організмі інфікованого можна значно сповільнити спеціальним препаратом	так	
2	<i>У більшості країн ВІЛ-інфікованих жінок більше, ніж чоловіків</i>	ні	
3	Можна заразитись ВІЛ, беручись за двері ручки чи користуючись унітазом разом з ВІЛ-інфікованим	ні	
4	<i>Інші хвороби, що передаються статевим шляхом (ХПСШ), можуть вплинути на передачу ВІЛ-інфекції</i>	так	
5	<i>Антивірусні препарати можуть стати вирішенням проблеми ВІЛ-інфекції СНІДу</i>	ні	
6	ВІЛ-інфекція передається від ВІЛ-інфікованої матері дитині під час пологів або через молоко	так	
7	У ВІЛ- позитивної матері дитина теж буде інфікована	ні	
8	<i>Дуже мало людей у наші дні може інфікуватись ВІЛ через вживання наркотиків чи гомосексуальні стосунки</i>	ні	
9	Годування здорового немовляти груддю ВІЛ-інфікованою матір'ю призводить до зараження ВІЛ	так	

10	50% ВІЛ-інфікованих хворих на СНІД проживають у країнах, що розвиваються	ні	
----	---	----	--

IV тур – особиста першість для тих, хто дійшов фіналу

(командна першість визначається по кількості фіналістів)

Ситуативні задачки:

1. Чи можлива ситуація: жінка вийшла заміж вдруге і народила ВІЛ – інфіковану дитину, хоча на момент одруження і вона, і її чоловік були фактично здорові (варіант подружньої зради не допускається)?
2. Після ризикованого контакту людина пройшла тестування на ВІЛ-інфекцію і отримала негативний результат. А через півроку при випадковому пораненні їй зробили аналіз крові і виявили ВІЛ-інфекцію. Як таке могло статись?
3. Вправа зі скріпкою: I - розігнути якомога пряміше, II - зігнути, як було спочатку. Про що свідчить вигляд скріпки після повторного згинання?

Висновок: НЕ ВСЕ В ЖИТТІ МОЖНА ПОВЕРНУТИ НАЗАД, ЗРОБИТИ, ЯК БУЛО. Є РЕЧІ НЕВИПРАВНІ. І СНІД – ТЕЖ! ТІЛЬКИ ЗСЖ, ТІЛЬКИ ВИСОКІ МОРАЛЬНІ ЦІННОСТІ І НЕДОПУЩЕННЯ БЕЗЛАДНИХ СТАТЕВИХ КОНТАКТІВ МОЖУТЬ ВБЕРЕГТИ НАС ВІД БІДИ.
ШАНУЙТЕСЯ, БО МИ ТОГО ВАРТІ!

Додаток 2

Питання для письмових відповідей учасників вікторини

Твердження є фактом чи вигадкою?

1. ВІЛ і СНІД – одне і те ж саме.
2. За зовнішнім виглядом Ви можете припустити, що особа – носій вірусу ВІЛ.
3. Поцілувавши ВІЛ-позитивного, Ви теж заразитесь.
4. ВІЛ інфікуються тільки повії, наркомани і гомосексуалісти.
5. Постільна та натільна білизна ВІЛ-інфікованого не є заразною.
6. Ви можете заразитися ВІЛ у школі, де навчається хвора або інфікована дитина.

7. Якщо Ви – здорові та дужі, то не можете заразитися ВІЛ.
8. Можна заразитися ВІЛ через рушники, мило, губку.
9. Особи, які вживають наркотики, можуть передати вірус ВІЛ іншим особам, якщо вони користуються спільною голкою або шприцом для ін'єкції наркотиків.
10. Можна відразу після інфікування визначити, що відбулося зараження.
11. Вітаючись за руку, можна заразитися ВІЛ.
12. Людина може бути інфікованою ВІЛ і не знати про це.
13. Спільне користування фонтанчиком для питної води небезпечно.
14. Оскільки ВІЛ – невиліковний, краще і не знати, інфікований ти чи ні.
15. Домашні тварини не переносять ВІЛ.
16. Без лікування від інфікування ВІЛ до розвитку СНІДу минає від 2х до 15-ти років.
17. Вірус ВІЛ може передаватися при переливанні крові.
18. Є ліки від СНІДу.
19. Комахи, які смокчуть кров, переносять ВІЛ.
20. ВІЛ-інфікований – це той, у кого тести виявили ВІЛ.
21. ВІЛ-інфікований повинен повідомляти про свій статус в школі/на роботі.
22. Існує аналіз крові, що визначає, чи заражені Ви ВІЛ.
23. Спільне з ВІЛ-інфікованим користування верхнім одягом може призвести до зараження.
24. ВІЛ передається при обіймах.
25. Чхання та кашель поширюють ВІЛ
26. Розвиток СНІДу в організмі інфікованого можна значно сповільнити спеціальним препаратом.
27. Вірусом ВІЛ можуть заразитися лише чоловіки.

28. Плаваючи в басейні, можна заразитись ВІЛ.
29. Проколюючи вуха чи наносячи татуаж спільною голкою, можна інфікуватись ВІЛ.
30. Монети та паперові гроші можуть стати джерелом зараження ВІЛ.
31. Можна заразитись ВІЛ, беручись за двері ручки чи користуючись унітазом разом з ВІЛ-інфікованим.
32. Годування немовляти груддю ВІЛ-інфікованою матір'ю призводить до зараження ВІЛ.

Робота з фіналістами змагання (II етап)

Запитання

Щодо кожного з наведених тверджень слід сказати, є воно правильним чи неправильним. Думку обґрунтувати. Ведучі по черзі читають твердження.

1. 50% ВІЛ-інфікованих хворих на СНІД проживають у країнах, що розвиваються.

(НЕПРАВИЛЬНО. У країнах, що розвиваються проживає майже 90% ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД.)

2. У більшості країн ВІЛ-інфікованих жінок більше, ніж чоловіків.

(НЕПРАВИЛЬНО. Хоча рівень захворюваності серед жінок значно підвищився за останні роки, кількість інфікованих жінок не перевищує кількість інфікованих чоловіків. В деяких країнах два роки тому одна інфікована жінка припадала на 16 інфікованих чоловіків, а зараз ця пропорція ближча до 1 жінки на 3 чоловіків. В деяких країнах Африки кількість ВІЛ-позитивних чоловіків і жінок однакова.)

3. Інші хвороби, що передаються статевим шляхом (ХПСШ), можуть вплинути на передачу ВІЛ-інфекції.

(ПРАВИЛЬНО. Наявність ХПСШ збільшує ризик передачі ВІЛ. Фактично існує дві причини, з яких можна передбачити високу захворюваність на ВІЛ у тих районах, де є великий відсоток ХПСШ. Перша причина - це те, що наявність інших хвороб, що передаються статевим шляхом, вказує на ризиковану сексуальну поведінку. Друга причина в тому, що організм людини, ослаблений іншою хворобою, більш вразливий до ВІЛ.)

4. Дуже мало людей у наші дні може інфікуватись ВІЛ через вживання наркотиків чи гомосексуальні стосунки.

(НЕПРАВИЛЬНО. В той час як гетеросексуальні стосунки є найпоширенішим шляхом передачі ВІЛ-інфекції у всьому світі, у Східній Європі більшість нових випадків ВІЛ-інфікування трапляється через користування спільними голками при ін'єкційному вживанні наркотиків.)

5. Антивірусні препарати можуть стати вирішенням проблеми ВІЛ-інфекції СНІДу.

(НЕПРАВИЛЬНО. Антивірусні препарати застосовуються лише для підтримки діяльності організму ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД, а не для повного вилікування. На сьогодні вони є надзвичайно дорогими і доступними тільки невеликій кількості хворих, а їхня довгострокова ефективність та побічні ефекти ще не визначені повністю. Отже, вирішенням проблеми СНІДу залишається профілактика та запобігання поширенню ВІЛ-інфекції).

Вам, шановні учасники, пропонується наступне завдання: за 10 секунд зробити цю скріпку якомога рівнішою без допомоги інших предметів.

Коли час вичерпано, учасники кладуть скріпки на білий аркуш паперу. Ведучий проводить голосування, щоб визначити, котра зі скріпок була найрівнішою.

А зараз у вас ще 10 секунд на те, щоб зробити ці скріпки такими, якими вони були.

Через 10 секунд учасники знову кладуть скріпки (чи те, що від них залишилось) на аркуш паперу так, щоб усім було видно.

Ведучий підбиває підсумки проведеної вправи.

"Часто ми приймаємо певне рішення, не замислюючись над тим, що в разі помилки ми не зможемо повернути все назад. Більшість наших рішень збагачують життя, проте деякі вчинки та рішення мають негативні і незворотні наслідки. Слід зважати на те, що кожне наше рішення та дія мають свій результат, змінюють нас, як цю скріпку".

Додаток 3**Текст пісні «Береги любовь»**

Имеешь право промолчать в ответ,
но помни что назад дороги нет.
Сверни с короткого пути,
вовремя сойди с поезда в один конец!

Ведь рядом те , кому так нужен ты,
Дари им песни и дари цветы
Любым печалям вопреки
и убереги
души их от пустоты!

Припев:

Береги любовь береги свой мир
Помни и пойми:
мы рождены, чтоб быть счастливыми людьми!
Береги свой долг, души и сердца -
поверь , что это ближе, чем нам кажется

Играет лучик солнца на стене -
Рассвет бывает даже на войне.
И снова свет рассеет тьму,
Радуйся ему - этот свет живёт во мне!

Имеешь право промолчать в ответ,
но помни, что назад дороги нет,
сверни с короткого пути,
вовремя сойди с поезда в один конец!

Припев:

Береги любовь береги свой мир
Помни и пойми:
мы рождены, чтоб быть счастливыми людьми!
Береги свой долг, души и сердца -
поверь , что это ближе, чем нам кажется
поверь что это ближе чем нам кажется

Відповідальні за випуск:

Яценко О.В. – Директор Департаменту освіти Вінницької міської ради
Москальчук Н.І. – завідувач комунальної установи «Міський методичний кабінет»

Редакційна колегія:

Дрозд Т.М. – методист з навчальних дисциплін
Косолапова О.В. – методист з навчальних дисциплін
Любчак І.О. – методист з навчальних дисциплін
Нарольська К.В. – методист з бібліотечних фондів
Пелішенко Г.Ф. – методист з навчальних дисциплін
Півторак А.А. – методист з навчальних дисциплін

Комп'ютерна верстка:

Нарольська К.В. – методист з бібліотечних фондів